

Emnenr. 10 Fylke: Trøms
 Tilleggsspørsmålnr. Herad: Krøananger
 Emne: Lysing og mesing Bygdelag: Jule.
 Oppskr. av: Yngvar Elgstad Gard:
 (adresse): G.nr. Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Det er slutt med lysing. Like efter krigen var der meiri liff lysing. Men for krigen var det allerede stort sett slutt.

Tidligere var lysing et arvisst foy. - ikke bare liff for

2. Man sauket lysing ikke bare liff og var, men også om viteren, så sauket der faustes barfeller. Man tok også lysing under sneen.

3. Man "låg" lysing - ro den med hendene. de fleste hadde vitter på, men det vaulige var å ta den und kniv, en gammel gjå, eller spade på frossen mark (Chuna Larsen, Rakhus m. fl.). Ole E. Isakson, Høstfornit fortalte at i hans barndom og oppvekst brukte man hos dem en gammel gjå, som var laget opp i ordren, og hadde 2 håndtak. Iflg. ham og andre var det ikke mange som hadde slike redskap.

4. Vaulig var lysing arbeide for kvinner og barn, for mennene var borte på fiske eller arbeide.

5. Røsslysing pleiet man å kaste hvert 3

eller yde år. Kvalting tok man så snart den
vokste til og det kunde bli overhøst samme
tidrum.

6. hyuger ble tatt hjem i sekken.

7. Man hadde dem i lade. Man tok også
vok ligge arke og lot sauer og gjeter spise av
dem utfor husene.

8. Alle hysdyr fikk hys. — ofte rå. Men
til hysne var det vanlig å døyve dem. Ellers
ble dem høst med annet fôr.

9. Hys ble ansett som bra fôr. — Man
måtte ikke ta fôr meget om gangen, for da
støket dem og nålme fætt av.

Hys som heite.

På isotsiden av Kravaungen — Badderlandt
var den meget røsskyng. Ellers var den
ikke særlig mye av den i inder Kravaungen.
Men kvalting er her virkelig svært alt.

1. Saue og geit ble drept ut på hysbeite
helt overneen. Man søpte bort sneen
hvor den var løs. Hvor sneen var hårdere
hjalp man dyra ved å spa bort det mest
av sneen, eller hvis den ikke var fôr dyp,
bare å stikke skaren ned, så dyra fikk
graut bort sneen med fremfotene. Man
sle rett både saue og geit var svært flink
stikk til å grave (sett det i hele Nord-Troms)

2./3. Det var saue og geit man slapp på
hysbeite og det var vanlig stikke — ikke bare
i nødder. — Hysne kunde også slippes ut
på hysbeite hvor det ikke var fôr bratt,
helst mygdyp, og gjeldhys og olser.

Det var vanlig å slippe hysne i fjæra ^{fôr} ~~lag~~
beite tang.

Man sankt også "dangras" — alle
slags visne planter til fôr. Dette ble

16677

holdt sammen med annet for.

Thule Nord Troens regnet man det for
farlig at hua ikke fikk ^{ort} 4, idan måtte
derfor passe ^{pi} at den alltid fikk litt for som
den kunde orte. Av mesh, tang og bane,
og fiskeavfall ble den ikke ert; derimot
av skiafor, brenn og lyng.

Lyng ble regnet som godt for.

II Mosing ^{jord}

Amstat Kvanaugsbotn (sammenfor
Vordstammen) var en lite renlav, iden
den var eflubaktet av alle som et ypperlig
for.

1/2 Na er det slutt med mosesanking, det
var regulert for og ikke bare nødfor.

1. Mosen tok man om høsten helst i jukkig
var.

4. Det var helst kvinner og barn som tok
den, men var mennene kjemmen var de
med.

5. Man brukte både rive ^{slagrev} og hendene til
å ta mosen med.

6. Herav den var anledning til det tok man
mosen hjem med en gang i sekken eller
i gammel tid seier.

7. Mosen ble stakket, med ris under.

Om vinteren var det da lett å velte staken
på slade eller kjelke. Fulendet drag man
selv mosen hjem, selv om man hadde hest.

Man la stakken slik at de ikke føle ned.

10. 9. Mosen ble hentet hjem efter som
det hørde.

10. Mosen ble vanlig lagt i lade.

11. Alle husdyr fikk mose, men helst
gikk den til hua. den var for vesdipull å bli
gitt til sau og gjut. De vant både som

4
kua å få sig mest nte.

Mosen ble gitt både rå og kokt sammen med annet etterfor.

Man fortalte mig flere steder at man reiset med 3 sekken mose til en kvi for ukem om voren. Man ga den så meget mose for å holde den lengst mulig sime for å slippe den på groen om voren.

På så elendige forholdene var, beitemessig sett, var den mange som forstod at det ikke var bra å ha engene beites om voren. Hvor man hadde "folkenemat" til det, særskilt man derfor allslags etterfor for å undgå beiting.

Om mose.

Noen fortalte at de også kokte *Ophragium* - sarmose i kjøpingsgrøtta. Dette var helst i Kvarangsbotn og utover mot Kjakan. Også litt i Forstrømmen.